

מדינת ישראל
משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
האגף לחינוך מיוחד
הפיקוח על לקויי שמיעה

נובמבר 2011

לכבוד
מפקחי חנ"מ
מפקחים כוללים
מנהלי המתי"אות
מנהלי ביה"ס

שלום רב

**בדיקת שמיעה – מסמך חובה הנדרש לדיון בוועדות על פי חוק
חוזר מנכ"ל עב/3(א)**

ברצוננו להביא לידיעתכם כי בימים אלו פורסם חוזר מנכ"ל עב/3(א). בהוראת קבע [1.2-41](#) "יישום חוק החינוך המיוחד: ועדת שילוב מוסדית, ועדת השמה ביושבה כערר על ועדת שילוב, ועדת השמה וועדת ערר". בחוזר זה נוספה הוראה חדשה, לפיה קיימת חובה להמציא תוצאות בדיקת שמיעה (אודיוגרמה) עדכנית בכל דיון בוועדה על פי חוק (מצורפים הסעיפים הרלוונטיים מתוך חוזר המנכ"ל הן בנושא). מטרת ההוראה החדשה היא איתור מוקדם של תלמידים עם לקות בשמיעה. מדובר בלקויות קלות עד בינוניות, מארח ואנו מניחים כי תלמידים עם לקויות חמורות יותר אותרו כבר בגיל הרך.

ברצוננו להסביר לכם בקצרה את הלקות ולהציג בפניכם בדיקת שמיעה / אודיוגרמה. על מנת שהיא תהיה מובנת לכם אנו מצרפים הסבר תמציתי על משמעות תוצאותיה והנחיות פעולה במהלך הוועדה.

לקות קלה בשתי האוזניים או לקות חד צדית בשמיעה היא תופעה נפוצה בגיל הרך ובתחילת ביה"ס היסודי אך קיימת גם בגילאים מבוגרים יותר. הסיבות לכך מגוונות: החל מנזלים ודלקות באוזניים ועד לירידות שמיעה מולדות.

חשוב לדעת כי מחקרים בארץ ובעולם מצביעים על כך שגם ירידה קלה בשתי האוזניים או ירידה חד-צדית בשמיעה, הנמשכות לאורך זמן, עלולה לפגוע בתפקוד של תלמידים במספר תחומים: קשב וריכוז, התפתחות השפה והדיבור, התחום החברתי, הרגשי והישגים לימודיים. לכן, איתור מוקדם המלווה בטיפול הולם הינו קריטי לתפקוד מיטבי של תלמיד.

בדיקת שמיעה/אודיוגרמה היא תרשים המסכם את תוצאות בדיקת השמיעה בתגובה לצלילים בתדירויות שונות ובעוצמות שונות. התרשים מצביע על סוג הירידה בשמיעה וחומריתה, בכל אוזן בנפרד.

עוצמת הצליל נמדדת ביחידות דציבל (dB) ותדירות הצליל נמדדת ביחידות הרץ (Hz). הקוים המשורטטים על האודיוגרמה מתארים את סף השמיעה (נקודת ההתחלה של השמיעה) בכל אוזן בנפרד:

○-----○ **אוזן ימין** (עיגול אדום).

×-----× **אוזן שמאל** (איקס כחול).

סף שמיעה נחשב תקין עד 20 דציבל, בממוצע של התדירויות השונות. לכן, כאשר כל התגובות הרשומות אינן עולות על 20 דציבל, בכל אחת מן האוזניים - הבדיקה תקינה.

כאשר בתדירות אחת או יותר רשומות תגובות שהן מ 20 דציבל ויותר, יש להפנות את האודיוגרמה להערכה לקלינאית/תקשורת חינוכית/במערכת. בכל מצב של ספק מומלץ להתייעץ עם הקלינאית או עם המרכז הטיפולי לתלמידים עם לקות בשמיעה באזורכם (רצ"ב רשימה ארצית של המרכזים).

בעמודים הבאים מוצגת אודיוגרמה של שמיעה תקינה. כמו כן מוצגת אודיוגרמה בה מוגדר תחום הנורמה והתחום מחוץ לנורמה. כאשר התוצאות הן מחוץ לנורמה, יש לבדוק עם ההורים האם קיימות המלצות רפואיות והאם הן יושמו. בכל מקרה, מומלץ להתייעץ עם קלינאית תקשורת ועם המרכזים החינוכיים טיפוליים על פי הרשימה המצורפת.

למידע נוסף: אתר הפיקוח על לקויי

שמיעה: <https://sites.google.com/a/lakash.tzafonet.org.il/main/>

בברכה

ד"ר אורלי הלפרן
מדריכה ארצית לאודיולוגיה חינוכית

שולמית כהן
מפקחת ארצית - לקויות חושים

העתק: הגב' רעיה גודמן – לוי, מנהלת אגף חינוך מיוחד

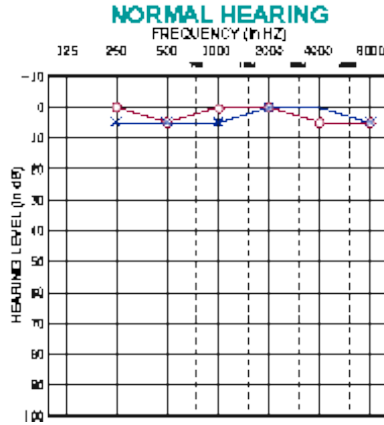

אגף לחינוך מיוחד, משרד החינוך והתרבות, רח' השלושה 2 ת"א.
טל' ישיר 6896109-03 פקס 6896144-03

shulaco@education.gov.il

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המנהל הפדגוגי
 האגף לחינוך מיוחד
 הפיקוח על לקויי שמיעה

אודיוגרמה של שמיעה תקינה

מדינת ישראל
משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
האגף לחינוך מיוחד
הפיקוח על לקויי שמיעה

נובמבר 2011

**בדיקת שמיעה – מסמך קביל הנדרש לדיון בוועדות על פי חוק
חוזר מנכ"ל עב/3(א)**

1.2-41 יישום חוק החינוך המיוחד: ועדת שילוב מוסדית, ועדת השמה ביושבה כערר על ועדת שילוב, ועדת השמה וועדת ערר

2.8.3 המסמכים הנדרשים לוועדת השילוב

- א. הגורם המפנה לוועדת השילוב יצרף לבקשתו חוות דעת חינוכית, הערכה החתומה על ידי הגורם המקצועי שקבע את הלקות בהתאם לנספח 2, "הגורמים המקצועיים שאבחנתם קבילה", ובדיקות **שמיעה** וראייה עדכניות, כמפורט להלן:
- ב. הורה המבקש לדון בעניינו של ילדו בוועדת השילוב יצרף לבקשה כל מסמך שיש ברשותו אשר יכול לסייע ולתרום לדיון. אם הילד אובחן/טופל על ידי גורם רפואי כגון קופת חולים או המכון להתפתחות הילד או המרפאה לבריאות הנפש או גוף פרטי, על ההורה להמציא את סיכום האבחון/הטיפול.
- במקרים שבהם הפנייה לוועדת השילוב המוסדית היא ביזמת ההורים ולא ביזמת המסגרת החינוכית, על ההורים להמציא את המסמכים ואת האבחונים הנדרשים.

3) בדיקות ראייה ושמיעה

אחד המסמכים הנדרשים לדיון, בכל בקשה לתמיכה בתלמיד מתכנית השילוב, הוא בדיקת ראייה ובדיקת שמיעה של התלמיד. **על ההורים להמציא בדיקות אלה.** אם קיים חשש של ירידה באחד מתפקודים אלה, יש להזמין לוועדה עובד הוראה מתחום הלקות

3.4.4 תהליך ההפניה לוועדת ההשמה על ידי המוסד החינוכי

- תהליך ההפניה של תלמיד הלומד במוסד חינוכי אל ועדת השמה יהיה על-פי השלבים והנהלים כדלקמן:
- ד. **הפניית תלמיד לוועדת השמה על-ידי הורה, רשות חינוך מקומית או ארגון ציבורי**
- 1) ככלל מועדי ההפניה של תלמידים לוועדת ההשמה כמפורט ב-3.4.3 יחולו גם לגבי פניות הורים וכל גורם אחר, קרי לא יאוחר מ-31 במרס מדי שנה, כדי לאפשר לוועדות לסיים את עבודתן במועד.
 - 2) על הגורם המפנה לנסח את בקשתו לדיון בוועדת ההשמה בכתב ולהפנות אותה אל יו"ר הוועדה ברשות המקומית.
 - 3) משקיבל יו"ר ועדת ההשמה את הבקשה הוא יפנה ללא דיחוי אל מנהל המסגרת החינוכית בבקשה לקבל את שאלון ההפניה לוועדת ההשמה, את

חוות הדעת המקצועיות המצויות ברשותו אודות התלמיד, את החלטת ועדת השילוב שהתקיימה בעניינו ואת פרטיכול הדיון בה. כמו כן יפנה יו"ר הוועדה אל הורי התלמיד ויבקש מהם להמציא לוועדה בדיקות ראייה ושמיעה עדכניות וכן מסמכים נוספים שיש בידיהם....

3.6 המסמכים המשמשים את ועדת ההשמה בדיון ובקבלת ההחלטות

3.6.1 הוראות כלליות

ג. בכל מקרה של הפניית תלמיד הלומד במוסד חינוכי כלשהו אל ועדת ההשמה, לרבות דיונים חוזרים בעניינם של תלמידים הלומדים במסגרות החינוך המיוחד, יובאו לפני הוועדה שאלון ההפניה של התלמיד הכולל דוח מקיף מטעם המוסד החינוכי שהוא לומד בו וכן חוות דעת של הגורם המקצועי שאבחנתו קבילה בוועדות מתוקף החוק כמפורט בנספח 3 בחוזר זה ואת החלטת ועדת השילוב המוסדית. כמו כן תובאנה לפני הוועדה בדיקת שמיעה ובדיקת ראייה עדכניות.

הערה: אפשר לבצע את הבדיקות באמצעות קופת החולים שהילד מבוטח בה. הבדיקות נכללות בסל השירותים.

משרד החינוך: רשימת מרכזים חינוכיים לתלמידים עם לקות בשמיעה

מחוז מרכז:

שם המרכז	כתובת	טלפון
מיח"א תל אביב	רידינג 23 תל אביב	03-6994778, פ' 03-6993942
שמע תל אביב	פליטי הספר 39 תל אביב	09-5715656, פ' 03-5712017
שמעיה	בי"ס בית יעקב, סרוצקין 9 ב"ב	03-5783410, פ' 03-5787514

מחוז ירושלים:

שם המרכז	כתובת	טלפון
שמע ירושלים סניף מודיעין סניף בית שמש	בורוכוב 4 קרית יובל י-ם	02-6428359, פ' 02-6428440 רכזת: 050-8339760 רכזת: 054-6432135
שמע קולנו סניף מודיעין עלית סניף בית שמש	עמוס 23 ירושלים מרומי שדה 8 מודיעין עלית. נחל קישון 26/4, בית שמש.	02-5002008, פ' 02-5002007 08-9725539 02-9993024

מחוז דרום

שם המרכז	כתובת	טלפון
שמע באר שבע	דוד המלך 16 באר שבע	08-6492002, פ' 08-6487223
שמע במתי"א אשדוד	חיים משה שפירא 8 אשדוד	08-8652463, פ' 08-8661974
שמע קולנו אשדוד	הארי הקדוש 19 אשדוד	טלפקס 08-8641413

מחוז צפון:

שם המרכז	כתובת	טלפון
שמע צפון (טבריה) סניפים בנהריה, נצרת ומרר	טרומפלדור שיכון ב' טבריה	04-6716274, פ' 04-6712328

חיפה:

שם המרכז	כתובת	טלפון
מיח"א חיפה	צה"ל 50 ק. אליעזר חיפה	04-8538276, פ' 04-8528689
שמע חיפה	מדרגות בית שערים 8 חיפה	04-8512381, פ' 04-8530024

תל אביב:

שם המרכז	כתובת	טלפון
מיח"א	רידינג 23 תל אביב	03-6994778, פ' 03-6993942
שמע	פליטי הספר 39 תל אביב	09-5715656, פ' 03-5712017
שמעיה	בי"ס בית יעקב, סרוצקין 9 ב"ב	03-5783410, פ' 03-5787514